

Учебна програма Български език

Co-funded by
the European Union

Съдържание

Описание на акурса	Error! Bookmark not defined.
Цели на курса.....	- 2 -
Структура и съдържание на курса	Error! Bookmark not defined.
Описание на предизвикателствата.....	Error! Bookmark not defined.
Учебна натовареност.....	Error! Bookmark not defined.
Методи на преподаване	Error! Bookmark not defined.
Методи за оценяване.....	Error! Bookmark not defined.
Формиране на оценката.....	Error! Bookmark not defined.

Описание на курса

Курсът има за цел да усъвършенства езиковите умения на студентите по български език като чужд, като същевременно ги насърчава да осмислят критично съвременните предизвикателства в дигиталната среда чрез сюжети, свързани с демократичното гражданско участие. Действието се развива в **Новаленд** – измислен европейски университет, в който се обучават студенти от Румъния, България, Украйна и Кипър. Курсът потапя студентите в динамична мултикултурна академична среда, в която езиковото развитие и осмислянето на гражданските въпроси вървят ръка за ръка.

Курсът се реализира чрез специално разработено приложение и включва десет интерактивни урока, всеки от които е структуриран като дигитално предизвикателство тип „breakout“, вдъхновено от реални проблеми, свързани с гражданското участие и демокрацията. Студентите работят съвместно за решаване на задачи и казуси, възникващи в общността на Новаленд – от дезинформацията в интернет и дигиталната безопасност до равенството, свободата на изразяване и межкултурната комуникация.

Чрез тези интерактивни ситуации студентите развиват уменията си за четене, писане, слушане и говорене, обогатяват речниковия си запас и усъвършенстват граматическите си знания. Едновременно с това те развиват компетентности за демократична култура и межкултурен диалог в съответствие с Референтната рамка на компетентностите за демократична култура на Съвета на Европа. Курсът насърчава не само комуникативната компетентност по английски език, но и активното участие в демократичния живот както онлайн, така и офлайн.

Цели на курса

В края на курса студентите ще могат да:

- **Общуват ефективно и уверено на български език на ниво A2+** в различни контексти, свързани с гражданското участие и демокрацията.
- **Осмислят и оценяват сложни граждански и обществени въпроси**, като прилагат умения за критично мислене и демократична грамотност.
- **Участват в диалог по спорни въпроси по уважителен начин**, като използват приобщаващ език и демонстрират откритост, емпатия и културна осведоменост.
- **Създават свързани и добре структурирани писмени текстове на български език**, посветени на етични въпроси и обществени предизвикателства в дигиталния свят.
- **Използват точно тематична лексика и подходящи граматични структури**, за да изразяват нюансирани идеи в устна и писмена форма.

- **Разбират, реагират критично и анализират устна и писмена информация** (напр. дебати, интервюта, подкасти), свързана с гражданското участие и дигиталната среда.
- **Прилагат компетентности за демократична култура**, като отговорност, гражданска ангажираност и увереност в собствените възможности, за да реагират конструктивно на дигитални казуси, вдъхновени от реални житейски ситуации.

Структура и съдържание на курса

Урок / Предизвикателство	Резултати от обучението	Езиков материал: граматика и лексика	Рецептивни умения: четене и слушане	Продуктивни умения: Говорене и писане	Дискусия и рефлексия (компетентности за демократична култура)
1. Говорете свободно. Свободата на словото и нейните граници	Студентите ще придобият знания за свободата на изразяване, езика на омразата и свързаната с тях терминология в контекста на демократичните общества; ще развият умения за проучване, анализиране и ефективно представяне на аргументи; ще демонстрират уважително, отговорно и граждански ангажирано отношение към диалога; и ще отстояват ценностите на свободата на изразяване,	<u>Граматика:</u> - Правилен словоред; - Образуване на множествено число. <u>Лексика:</u> Разбиране на ключови понятия, свързани със свободата на словото, езика на омразата и техните правни/социални граници	<u>Четене:</u> - Свобода на словото или език на омразата? Демократичната дилема - Свободата на словото в ерата на изкуствения интелект <u>Слушане:</u> - Как да различим свободното изразяване от речта, която насажда омраза? - Какво представлява свободата на изразяване? - Език на омразата срещу свобода на изразяване	<u>Говорене:</u> - Защо е важно да има и свобода на словото и уважение към другите? <u>Писане:</u> - Писане на предложение за уважително онлайн общуване.	- Какво можем да направим като общност, за да намалим обидното съдържание и да насърчим по-спокоен диалог? - Уважение, отговорност и умения за разрешаване на конфликти.

	достойнството и равенството, както и на конструктивния дебат, основан на доказателства.				
2. Проверка на истината: фалшиви новини и медийна грамотност	Студентите ще придобият знания за механизмите на разпространение на дезинформация и за терминологията, свързана с академичната почтеност; ще прилагат аналитични и комуникативни умения за проверка на информация и за справяне с институционални кризи; ще демонстрират отговорно отношение, основано на доказателства и прозрачност; и ще отстояват ценностите на истинността, човешкото достойнство и демократичната прозрачност в	<u>Граматика:</u> Употреба на модални глаголи <u>Лексика:</u> Свързана с фалшивите новини, дезинформацията, поляризацията на общественото мнение и манипулацията.	<u>Четене:</u> Какво са фалшиви новини? Кризисна комуникация във висшето образование: стратегии за ефективно справяне с кризисни ситуации <u>Слушане:</u> Медийна грамотност в дигиталния свят. Защо медийната грамотност е важна? Как проверяваме дали информацията е вярна?	<u>Говорене:</u> - Как да научим студентите да разпознават фалшивите новини - Кризисна комуникация и фалшиви новини; - Въпроси и отговори с продължителност 2–3 минути. <u>Писане:</u> - Кратък доклад за проверка на информацията за изтичане на изпитни материали	- Отговорност за предотвратяване на разпространението на дезинформация; - Отчитане на различните гледни точки в общуването; - Ефективно използване на езика за бърза и точна комуникация в кризисни ситуации; - Уважение към истината, защита на човешкото достойнство и зачитане на справедливостта.

	академичен контекст.				
3. Включете се. Гражданска ангажираност и младежко участие	Студентите ще придобият знания за гражданското участие и демократичното участие, като използват езикови средства за изразяване на задължение и условни конструкции; ще развият умения за разработване и представяне на граждански кампании чрез убедителна и визуална комуникация; ще демонстрират инициативност, приобщаващо отношение и умения за сътрудничество; и ще отстояват ценностите на активното гражданство, многообразието, прозрачността и аргументираното застъпничество,	<u>Лексика.</u> Свързана с гражданското участие и гражданските инициативи на местно ниво.	<u>Четене:</u> - От безразличие към действие: студенти съживяват гражданския дух в Новаленд; - Участие на младите хора в политическия и обществения живот. <u>Слушане:</u> - Силата на гражданското участие на младите хора - Какво представлява гражданската ангажираност на младите хора? - Кой носи отговорност за формирането на гражданска отговорност у младите хора?	<u>Говорене:</u> - Изразяване на мнение, представяне на контрааргумент и даване на препоръки; - Дебат по двойки; - Двуминутна реч <u>Писане:</u> .- Писане на имейл за насърчаване на състудентите да се включат в кампанията за създаване на нови места за почивка и социализация.	- Ефективно използване на езика за убедително представяне на идеи; - Откритост към различни мнения, уважение и гражданска ангажираност.

	основано на доказателства.				
4. Ние и те. Стереотипи, идентичност и приобщаване	Студентите ще придобият знания за понятията приобщаване, равенство и предразсъдъци в академичен контекст; ще развият умения за анализиране на институционални документи и създаване на приобщаваща комуникация на български език; ще демонстрират отговорност, гражданска ангажираност и умения за работа с доказателства; и ще отстояват ценностите на равенството, човешкото достойнство, прозрачността и справедливостта в академична и обществена среда.	<u>Граматика:</u> - Страдателен залог в сегашно време; - Образуване и употреба на отглаголни съществителни; - Употреба на съюзи / съюзни думи <u>Лексика:</u> Отнасяща се до многообразието, равенството и справедливостта	<u>Четене:</u> - Преодоляване на стереотипите и предразсъдъците на работното място -Разнообразие, равнопоставеност и приобщаване в университетите <u>Слушане:</u> - Разлики между стереотипите, предразсъдъците и дискриминацията; - Случаи на дискриминация в университета	<u>Говорене:</u> - Представяне, допълване и продължаване на теза; - Сравняване и противопоставяне; - Подчертаване на определен аспект; Даване на примери; Обобщаване. <u>Писане:</u> - Предложение за организиране на събитие за „Ден на различните култури“ в университета	- Ролята на стереотипите и предубежденията при определянето на политиките в областта на многообразието, равенството и приобщаването (DEI); - Уважение към правата на човека, отвореност към многообразието, уважение към другите и гражданска ангажираност.
5. Власт и протест.	Студентите ще разбират езика и комуникацията,	<u>Граматика:</u>	<u>Четене:</u>	<u>Говорене:</u>	- Демократични свободи и граждански

Демокрация, гражданска активност и несъгласие	свързани с властта, протеста и демокрацията, както и основни политически и социални понятия; ще развият аналитични, комуникативни, кооперативни и адаптивни умения; ще демонстрират уважение, гражданска ангажираност и увереност в собствените си способности; и ще отстояват ценностите на човешкото достойнство, правата на човека, демокрацията, справедливостта, равенството и върховенството на закона.	- Използване на условно наклонение <u>Лексика:</u> Свързана с властта, протестите, демокрацията, гражданската активност и несъгласието.	- Несъгласието като жизненоважен елемент от промяната. - Връзката между властта, протестите, демокрацията, гражданската активност и несъгласието <u>Слушане:</u> - Университетски служители започват стачка заради ниски заплати“ - Демократични права	- Искане на уточнение, - изразяване на съгласие и несъгласие; - Изразяване на загриженост или безпокойство; - Отправяне на предложение; -Оспорване на аргумент. Ролева игра. <u>Писане:</u> - Послание за ролята на социалните мрежи	права в условията на демокрация; - Протестите като средство за предизвикване на политическа или социална промяна; - Граници между легитимния протест и екстремистките действия; - Протестите и стабилността на демокрацията.
6. Вашето дигитално Аз	Студентите ще разбират основни понятия, свързани с дигиталната безопасност и споделяната отговорност в онлайн среда; ще	<u>Граматика:</u> - Образуване на сложни изречения с относителни местоимения; - Членуване в българския език	<u>Четене:</u> - Казус: Фалшивият профил в Novaland Connect - Дигитална отговорност в епохата	<u>Говорене:</u> - Изразяване на мнение; - Отправяне на предложение;	- Разпознаване на рисковете в онлайн среда; - Дигиталната грамотност като умение, подпомагащо отговорното гражданско участие в

	развиват умения за анализиране на рисковете и ефективно общуване по въпроси, свързани с онлайн сигурността; ще демонстрират отговорност и критична осъзнатост при взаимодействията в дигитална среда; и ще отстояват ценностите на неприкосновеността на личния живот, прозрачността, отговорността, достойнството и справедливостта в дигиталната среда.	<u>Лексика:</u> Свързана с дигиталната безопасност и онлайн сигурността.	на социалните медииMedia. <u>Слушане:</u> - Младежката среща на върха за дигиталната етика; - Обсъждане на експертната комисия; - Свидетелските показания на д-р Варга за дигиталната етика	- Канене на събеседника да изрази мнение; - Изразяване на несъгласие; - Насърчаване на събеседника да развие или уточни своята теза. <u>Писане:</u> - Писмо до приятел по темата за дигиталната безопасност	демократичното общество; - Осмисляне на собствения дигитален отпечатък и неприкосновеността на личното пространство на студентите; - Аналитично и критично мислене, отговорност и уважение към другите.
7. Екологично гражданство	Студентите ще разбират глобалните и местните проблеми, свързани с изменението на климата, както и свързаната с тях терминология; ще развиват умения за анализиране на информация, отправяне на убедителни	<u>Граматика:</u> - Съставяне на въпросителни изречения - Номинализация <u>Лексика:</u> Свързана с въздействията на изменението на климата и мерките за адаптация и	<u>Четене:</u> - Как климатичните промени влияят на Европа - Справяне с изменението на климата: смекчаване и приспособяване <u>Слушане:</u> - Климатичните промени: критичните точки	<u>Говорене:</u> - Разказване на история: описание на решения на глобални климатични проблеми (въведение, предимства, предизвикателства, заключение). <u>Писане:</u> - Пост за социалните мрежи	- Връзка между действията на местно равнище и глобалните климатични предизвикателства; - Роля на комуникацията за насърчаване на активната позиция и действията по въпросите, свързани с изменението на климата;

	послания по екологични въпроси; ще демонстрират отговорност по отношение на въздействието върху околната среда; и ще отстояват ценностите на правата на човека, свободата на изразяване и гражданската ангажираност.	смекчаване на последиците.	- Климатични решения	“#ДействайМестно в Новаленд”	- Ценене на различните гледни точки, опит и ценности; - Критично мислене, отговорно отношение към околната среда и сътрудничество.
8. Справедливостта е в нашите ръце: Етично поведение в ежедневието	Студентите ще разбират функциите на законите и гражданската отговорност за насърчаване на справедливостта и демокрацията; ще развиват умения за анализиране на правни и етични въпроси и за изразяване на аргументирани становища на български език; ще демонстрират откритост, справедливост и уважение в	<u>Граматика:</u> - Преобразуване на пряка в непряка реч - Употреба на относителни местоимения <u>Лексика:</u> Свързана с въпросите за справедливостта, закона и гражданската ангажираност.	<u>Четене:</u> - Как да насърчим студентите да се застъпват за справедливост и равенство? - Право и справедливост <u>Слушане:</u> - Как да постигнем справедливост?” - Силата на общите усилия	<u>Говорене:</u> - Когато диалогът решава проблема; - Равенство и справедливост: етични принципи в университетската общност. <u>Писане:</u> - Становище от името на Студентския съвет на Новаленд по казус с използването на телефони по време на тест	Разбиране на понятието „справедливост“; - Използване на думи или поведение за насърчаване на справедливостта и отговорността в ежедневни ситуации; - Зачитане на различни гледни точки и преживявания, като се демонстрират ценностите на демокрацията, правосъдието и справедливостта.

	дискусиите; и ще отстояват ценностите на активното гражданско участие, равенството и върховенството на закона.				
9. Когато световите се сблъскват: Межкултурна комуникация и конфликти	Учащите ще разберат основните понятия на межкултурната комуникация и прагматичното използване на граматиката с цел учтивост и яснота; ще развият умения за разпознаване и преодоляване на езиковите и културните бариери чрез подходящи езикови стратегии; ще проявят съпричастност, отвореност и търпение; и ще отстояват ценностите на приобщаването, уважението и етичната межкултурна комуникация.	<u>Граматика:</u> - Граматични трансформации; <u>Лексика:</u> Свързана с межкултурната комуникация, вежливостта и разрешаването на конфликти.	<u>Четене:</u> - Срещата на Елена на пазара: език и учтивост в ежедневието - Межкултурното пътешествие на Анастасия в университета <u>Слушане:</u> - Когато културите се срещат: конфликти в межкултурната комуникация. - Международен панаир в университетския кампус - Разнообразие на изразенията на лицето и културните различия - Зрителен контакт и ефективна комуникация	<u>Говорене:</u> - Използване на изрази за учтивост, изразяване на несигурност, модални глаголи и редуване на репликите. - Ролеви игри, включващи анализ на проблеми. <u>Писане:</u> - Писмо до състудент от друг чуждестранен университет	- Размисъл върху межкултурните недоразумения; - Ефективно използване на изрази за несигурност или непреки молби за учтива комуникация; - Културни очаквания относно учтивостта и прямотата; - Прилагане на езиковите познания за подобряване на комуникацията в мултикултурна среда.

10. Вашият глас, вашата сила	Студентите ще разберат принципите на гражданския дебят, справедливата аргументация и критичното разграничаване между факти и мнения; ще развият умения за изнасяне на убедителни речи и за уважително участие в дебати; ще проявят съпричастност, отвореност и толерантност в диалога; и ще отстояват ценностите на общественото мнение, справедливостта и демократичното гражданско участие.	<u>Граматика:</u> - Номинализация; - Употреба на глаголни времена. <u>Лексика:</u> Свързано с гражданския дебят и публичното говорене.	<u>Четене:</u> - Публичното говорене и гражданската ангажираност - Гражданският диалог в действие <u>Слушане:</u> - Публичното говорене и гражданската ангажираност. - Как да говорим уверено пред публика. - Гласът, който промени спирката - Стартира проектът „Гласът на младите българи“	<u>Говорене:</u> - Ролеви игри: Гражданското участие и силата на публичния глас <u>Писане:</u> - Писмено мнение по въведената в края на 2025 г. от ръководството система за автоматична идентификация на студенти.	- Език, който прави публичното изказване убедително и уважително; - Език, който помага да се избегнат конфликтите или да се включат повече гледни точки; - Чувства и емоции, когато мнението ви бъде оспорено;
--	--	--	--	--	--

Описание на предизвикателствата

Урок/Предизвикателство	Предистория	Основна задача
1. Говорете свободно. Свободата на словото и нейните граници	Учениците участват в паневропейска младежка медийна инициатива, наречена „FreeVoice“, в рамките на която създават подкасти за	Напишете пост в социалните мрежи в рамките на 200 думи, който отразява студентското мнение по казуса, изложен в началото на урока. Абзац 1 – Представяне на казуса

	демократичните ценности. От училище „Новаленд“ се появи видеоклип, който се разпространи бързо в интернет, в който се вижда как един ученик е бил отстранен от училище за това, че е публикувал спорни мнения в интернет. Училището твърди, че става дума за реч на омраза, докато ученикът настоява, че това е било просто „свобода на словото“	Основна тема: Описание на случая от Новаленд и противоположните позиции – университетът твърди, че постът е език на омразата, студентът твърди, че е свобода на словото. Абзац 2 – Значение на свободата на словото и отговорността онлайн Основна тема: Свободата на словото като демократична ценност и идеята, че тя върви заедно с отговорността за това как думите влияят на другите. Абзац 3 – Необходимост от разграничение между мнение и опасна реч Основна тема: Разграничението между политическото мнение и речта, която може да обиди друг човек; необходимостта и двете страни да разберат последиците от думите си. Абзац 4 – Определяне на границата между свободата и вредата, както и ролята на младите журналисти Основна тема: Къде е границата между свободата и вредата; ролята на младите журналисти да насърчават уважителен диалог и да търсят истината.
2. Проверка на истината: фалшиви новини и медийна грамотност	Студентите са представители на Комисията за академична честност и са свикани на извънредно заседание от заместник-ректора по академични въпроси, за да разследват ситуация, предизвикана от разпространението на слухове за изтичане на информация за изпита, и да предложат възможни решения на проблема.	Фалшивата информация за изтекли изпитни материали се е разпространила в университета. Хиляди студенти са притеснени и не знаят какво да правят. Сега е 22:00 в неделя вечер. Имате време до 8:00 в понеделник сутринта, за да върнете доверието в системата за изпити. Като представители на Комисията по академична етика, вие сте отговорни да реагирате на кризата чрез ясна и навременна комуникация. Напишете имейл до всички студенти (120–150 думи), в който да уверите студентите, че новината за изтекли материали е фалшива и че изпитите ще се проведат според всички етични норми.
3. Включете се. Гражданска ангажираност и младежко участие	Вие сте членове на „СивикСпарк“, международна студентска мрежа в Европа. От Вашия университет в Новаленд желаят да финансират студентски проект, в който обаче участват малко студенти и много от тях не са достатъчно отдадени. От университета предупреждават, че проектът ще бъде спрял, ако няма активно студентско участие. Задачата	Университетът в Новаленд иска да помогне на повече студенти да се включат в гражданския живот. В момента по-малко от 15% от студентите участват в местни или университетски инициативи. За да се промени това, от университета Ви канят да създадете кампания, ръководена от студенти. Кампанията трябва да насърчава участието и да показва как младите хора могат да направят промяна. Работете в екип, за да създадете и представите кампания, която да реши проблема с липсата на споделени пространства за почивка и общуване в кампуса. Кампанията Ви трябва да включва: • заглавие и лозунг или хаштаг;

	Ви е да създадете и представите студентска кампания, която да реши местен проблем и да насърчи студентите да се включат в решаването му.	предложение (100–150 думи), което обяснява проблема, целите, действията, резултатите и отправя препоръки. Кампанията Ви е необходимо да бъде представена пред университета и Вашите състуденти.
4. Ние и те. Стереотипи, идентичност и приобщаване	Искаме да ви обърнем внимание на една важна тема от университетския ни живот – нашата обща отговорност да подкрепяме разнообразието, равнопоставеността и приобщаването (РРП). Всички знаем, че университетът не е просто място, където взимаме диплома. Това е среда, в която се учим да мислим критично, обменяме идеи и се подготвяме за бъдещето си. Начинът, по който учим и се отнасяме един към друг тук, има значение не само за нас, но и за обществото като цяло. Затова темата за РРП е толкова важна. Разнообразието означава да има място за хора с различен произход, култура, вявания и способности. Равнопоставеността е свързана с това всеки да има честен достъп до възможности и подкрепа. А приобщаването е усещането, че си приет и ценен такъв, какъвто си. Тези три неща са тясно свързани. Не е достатъчно само да сме различни – важно е всички да се чувстваме включени и да имаме равни шансове. Нашата цел е университетът да бъде място, в което всеки студент,	Университетът Новаленд иска да направи учебната среда по-отворена и приятна за всички студенти. Целта е да се развият повече дейности, свързани с разнообразие, равнопоставеност и приобщаване (РРП), така че всеки студент да има равни възможности за учене. Като част от академичната общност вие имате задача да подкрепите изпълнението на тези инициативи. Те включват: - създаване на ясна стратегия за разнообразие и приобщаване; - предоставяне на повече подкрепа за студенти с увреждания и за студенти от различни култури. Вашата задача е да подготвите кратък репортаж за студентския вестник (до 250 думи). Помислете за учебната среда и опишете три случая, в които сте забелязали неравнопоставеност или несправедливо отношение в университета: - опишете каква е била дискриминацията; - предложете какво може да се направи, за да се подобри ситуацията (например срещи между студенти, общи дейности, работа със студентски клубове). Вашият кратък репортаж трябва да включва: - заглавие на историята, малко лого и кратък слоган; - цели на репортажа – по една ясна цел за разнообразие и приобщаване и за подкрепа на студенти с увреждания или от различни култури; - три кратки студентски истории с примери за неравнопоставеност; - идеи за действия или събития, които могат да помогнат (например ученически работилници или съвместни проекти).

	независимо от своя произход, може да учи спокойно, да се развива и да успее.	
5. Власт и протест. Демокрация, гражданска активност и несъгласие	Социалните медии промениха начина, по който хората се ангажират с каузите, в които вярват. Движения като #MeToo, #FridaysForFuture, #CSR, #begood.today показват колко силни могат да бъдат тези платформи за обединяване на хора около една идея. Гражданите вече не се нуждаят от телевизия или вестници, за да разпространяват посланията си – те могат да го направят директно онлайн. В същото време съществуват рискове. Невярната информация лесно се разпространява, а някои правителства или компании използват социалните медии, за да ограничат движението. Затова хората, участващи в граждански инициативи, трябва да използват платформите внимателно и умно и да проверяват достоверността на информацията. Наскоро в някои страни приеха закони, които ограничиха публикациите на граждани, ангажирани в движения. В отговор, гражданите трябва да намерят нови начини за разпространяване на посланията си, както онлайн, така и офлайн, спазвайки новите правила.	Ръководството на Университет в Новаленд съобщава на студентите за нов закон и призовава той да се спазва стриктно. Вашата група студенти с активна гражданска позиция (всички сте са част от нея) трябва да създаде план за онлайн кампания, който да включва запомнящ се лозунг и списък от действия за съпротива срещу новите правителствени правила за социалните медии. Целта ви е да запазите активността на социалното си движение, като намерите начини да избегнете цензурата. Лозунгът трябва да бъде не по дълъг от десет думи. Действията трябва да бъдат не повече от пет, като всяко от тях има кратко заглавие (не повече от седем думи) и кратко описание (не повече от петдесет думи).
6. Вашето дигитално Аз	Дигиталните пространства вече са неразделна част от ежедневието:	Напишете писмо на приятеля/-ката си по основния въпрос на урока – Дигиталната безопасност на Университета Новаланд.

	студентите ги използват за учене, общуване, дебати и изграждане на своята идентичност. Тези пространства обаче крият и рискове. Фалшиви профили могат да манипулират доверието, фишинг атаки могат да откраднат лична информация, а прекомерното споделяне може да изложи потребителите на вреди. Университетите, правителствата и онлайн платформите често обсъждат границите на отговорността – но самите студенти също играят ключова роля. В Университета „Новаленд“ скорошни случаи на представяне под чужда самоличност, фишинг и злоупотреба с данни подчертаха спешната нужда от дигитална грамотност и отговорност. Защитата на онлайн идентичността на студентите не е само технически въпрос – тя е и демократичен, свързан с доверието, прозрачността и справедливостта в дигиталното общество. Този раздел ви подготвя да разпознавате дигитални заплахи, да обсъждате ефективно онлайн рисковете и да предлагате решения, които балансират личната отговорност с институционалната и корпоративната. Като развивате уменията си за критично мислене, комуникация и отговорно онлайн поведение, ще бъдете по-добре	Увод • Започнете с обръщение: „Здравей ...!“ • Обяснете причината за писмото: например, че искате да спделите нещо важно за дигиталната безопасност. • Можете да използвате въпрос, за да ангажирате приятеля: „Забелязал/а ли си колко лична информация е видима онлайн?“ Основна част • Опишете какво знаете за дигиталните рискове (фалшиви акаунти, фишинг, прекомерно споделяне). • Споделете какво правите вие лично, за да се защитите (например проверка на настройки за поверителност, внимателно споделяне на информация). • Можете да зададете въпроси или да поискате съвет: „Какво правиш ти, за да се пазиш онлайн?“ Заклучение • Обобщете основната идея: важноста на внимателното поведение онлайн. • Покажете желание за обмен на идеи или съвети с приятеля. • Завършете с подходящ поздрав: „Поздрави, ...“
--	--	--

	подготвени да действат като отговорни дигитални граждани – защитавайки себе си, своите колеги и демократичните ценности, които стоят в основата на безопасните онлайн общности.	
7. Екологично гражданство	Рекордни горещини, наводнения и промени в сезоните показват, че климатичните промени вече са тук. В Европа виждаме повече горещи дни, променливо време и все по-малко зелени зони в градовете. Това е глобален проблем, но решението му трябва да започне на местно равнище. Вие участвате в Младежката лаборатория за климатични действия в Университета на Новаленд. Вашата цел е да проучите как климатичните промени влияят на университета и как общността може да реагира. Ще говорите за намаляване на вредното влияние върху климата и за адаптация към новите условия. Това може да включва използване на възобновяема енергия, по-малко пластмаса, повече рециклиране, колоездене и пешене на вода. Малките действия в кампуса могат да имат голям ефект. Вашата задача е да подготвите анкета, да съберете мнения и да направите инфографика с резултатите. Така ще покажете, че местните действия са важни.	Като членове на Младежката лаборатория за климатични действия, вашата задача е да изследвате какво мислят студентите за климатичните промени, какви местни ефекти забелязват и какви действия предприемат (или биха искали да предприемат), за да помогнат. Съберете данни чрез анкета в Google Forms или чрез интервю, анализирайте резултатите и ги представите визуално чрез инфографика, която може да се сподели в социалните мрежи като част от кампанията #ДействайМестно. Разработване на комуникационен пакет за студенти в извънредни ситуации: Изготвяне на съобщение, което да бъде разпространено чрез различни платформи, с цел разработване на комуникационен пакет за студенти в извънредни ситуации: Изготвяне на съобщение, което да бъде разпространено чрез различни платформи, с цел да се отговори на притесненията на студентите преди изпитния период и да се реагира адекватно на слухове за изтичане на информация за изпитите. Това включва: 1. Имейл съобщение до цялата университетска общност (250–300 думи); 2. Публикации в социалните медии на официалните студентски профили (3 публикации, по 50–75 думи всяка); 3. Документ с често задавани въпроси (FAQ) (7–10 въпроса, общо 300–400 думи), отговарящ на често срещаните запитвания на студентите относно предполагаемия изтичане на информация.

8. Справедливостта е в нашите ръце: Етично поведение в ежедневието	В демократичното общество изказването на мнение не е само право, а и отговорност. Думите могат да оспорват несправедливостта, да предлагат решения или да вдъхновяват за колективни действия, въпреки че публичното говорене никога не е лесно – особено когато емоциите са силни и мненията се различават. Напоследък университетската общност се сблъсква с противоречиви предложения – от училищни правила до политики за младежта: някои студенти останаха мълчаливи, други изразиха мнението си, а полемиката се разпространи и в социалните медии. Сега е ваш ред. Като членове на Екипа за гражданско говорене на Новаленд, вие ще изследвате реален проблем и ще подготвите убедителна	Представете си, че сте част от университетска общност, в която възниква несправедлива ситуация, свързана със спазването на правилата. Напишете принципно становище от името на Студентския съвет на Новаленд по казус с използването на телефони по време на тест. • Въведение / обяснение на казуса • Кратко представяне на ситуацията • Оценка на ситуацията • Изразяване на становището на студентския съвет. • Препоръка / решение • Предложения какво да се направи или какво би било справедливо. • Заключение / призив към бъдещи действия • Предложения за предотвратяване на подобни ситуации в бъдеще. • Подпис от името на органа • Кой е изпращачът на становището. Резултат: създаване на писмен текст - Становище
9. Когато световите се сблъскват: Межкултурна комуникация и конфликти	Университетът на Новаленд започна нова международна програма. Целта ѝ е да помага на студентите от различни страни да се разбират и да работят заедно. Тази година в университета дойдоха много чуждестранни студенти. Те свикват да живеят и учат в нова среда с различен език и култура. В началото се появиха някои недоразумения. Чуждестранните студенти понякога не разбират местните навици и начин на	Вие сте член на международна студентска група. Вашата задача е да създадете етичен кодекс за общуване на студентите, който да включва ясни правила и препоръки за учтиво, отговорно и справедливо поведение във всички академични ситуации. Кодексът ще помогне на всички членове на университета да се разбират по-добре, да избягват недоразумения и да работят заедно в приятелска и подкрепяща среда. Инструкции: 1. Въведение: Напишете едно-две изречения за целта на кодекса (например: „Този кодекс помага на студентите да се разбират и уважават по време на учебните занятия и в свободното време в университета.“). 2. Правила и препоръки:

	общуване. Това понякога създава напрежение или чувство на изолация. Местните студенти и преподаватели също понякога не знаят как да общуват правилно. Ръководството на университета иска да помогне на всички да се чувстват приети. То иска да промени начина на преподаване и комуникация, за да има повече уважение и разбиране между студентите. Това означава да се учим на емпатия, откритост и уважение към различията. Вие, като част от академичната общност, ще помогнете да се създаде стратегия за приобщаваща комуникация.	Изберете 5–6 правила за учтиво и етично поведение. Примерни идеи: • Спазвайте правилата на университета. • Говорете учтиво и слушайте другите. • Използвайте честни методи при тестове и задачи. • Решавайте конфликтите спокойно и с уважение. • Помагайте на състудентите и бъдете отворни към различни гледни точки. 3. Заключение: Напишете кратко изречение защо етичното и учтиво общуване е важно за приятелска и справедлива академична среда. Обем: 150–200 думи
10. Вашият глас, вашата сила	В студентската общност в последно време някои нови предложения предизвикаха дебати – едни хора запазват мълчание, докато други надигат глас. Като член на Екипа на Ораторите на гражданското общество на Новаленд вие имате задачата да проучите реален граждански проблем и да подготвите убедителна реч. Думите ви трябва да бъдат точни, справедливи и основани на демократични ценности, подкрепени с реални примери и доказателства. На Форум за обществени дебати на Новаленд вие ще застанете в защита на справедливостта, с цел да промените нагласите и да вдъхновите за действие. Това не е просто	Вашата задача е да произнесете подобна кратка реч (100–120 думи) от името на Студентския съвет на тема: Въвеждане на нова система за административно обслужване в университета. Ситуация: Вашият университет планира да въведе нова система за административно обслужване – например онлайн платформа за записване на курсове, подаване на документи и получаване на справки. На Форум за обществени дебати на Новаленд трябва да представите мнението на Студентския съвет по темата.

	упражнение – това е твоят глас в действие.	
Съвместно предизвикателство „Комплект за оцеляване за чуждестранни студенти в Novaland“	В „Новаланд“ студенти от Румъния, България, Украйна и Кипър се събират, за да живеят, учат и работят заедно, като носят със себе си различни езици, навици и начини на мислене. Макар разнообразието да прави кампуса жив и вълнуващ, то води и до ежедневни предизвикателства: недоразумения при груповата работа, неволни културни гафове или несигурност как да се подходи към непознати ситуации.	Български и чуждестранни студенти, изучаващи български език съвместно създават дигитален комплект за оцеляване, който да помогне на новите чуждестранни студенти да се интегрират плавно в мултикултурния кампус на Университета Новаланд. Целта е да бъде ясен, практически насочен, визуално привлекателен и културно приобщаващ. 1. Да се създаде PDF в Canva, който съдържа • Всекидневни фрази на български, любезни изрази и смекчаващи фрази (подходящи за избягване на конфронтация). • Практически съвети; как да се избягват конфликти, списъци с "Прави и Не прави", разбиване на митове и стереотипи за всяка националност. • Съвети как да се адаптирате в българска среда, да избегнете културен шок. • Географски и културни особености • Специфични празници

Учебна натовареност

Урок / Предизвикателство	Часове
1. Говорете свободно. Свободата на словото и нейните граници	6.5 часа
2. Проверка на истината: фалшиви новини и медийна грамотност	6.5 часа
3. Включете се. Гражданска ангажираност и младежко участие	6.5 часа
4. Ние и те. Стереотипи, идентичност и приобщаване	6.5 часа
5. Власт и протест: Демокрация, гражданска активност и несъгласие	6.5 часа
6. Вашето дигитално Аз	6.5 часа
7. Екологично гражданство	6.5 часа
8. Справедливостта е в нашите ръце: Етично поведение в ежедневието	6.5 часа
9. Когато световите се сблъскват: Межкултурна комуникация и конфликти	6.5 часа
10. Вашият глас, вашата сила	6.5 часа
Съвместно предизвикателство „Комплект за оцеляване за чуждестранни студенти в Novaland“	6.5 часа
Общо:	75 часа 3 кредита

Методи на преподаване

Интерактивни модули, базирани на уеб приложение

В курса ENLACED основата на обучението се състои от специално разработено уеб приложение, предназначено както за настолни компютри, така и за мобилни устройства. Приложението съдържа всички десет интерактивни модула, всеки от които е структуриран като дигитално предизвикателство, съчетаващо изучаването на български език като чужд с развитието на демократични компетенции. Учениците създават лични профили, имат достъп до ресурсите по всяко време и получават незабавна автоматизирана обратна връзка за представянето си, което позволява самостоятелно учене в собствен темп. Учителите могат да свързват профилите на учениците със своите, да следят напредъка им и да предоставят обратна връзка в рамките на платформата. Системата подкрепя принципите на интегративното езиково обучение, като съчетава уменията за четене, слушане, говорене и писане в комуникативни задачи, превръщайки технологията не само в средство за преподаване, но и в основен инструмент за смислено езиково обучение и гражданска ангажираност.

Предизвикателствата на дигиталните „брейкаути“

Дигиталният „брейкаут“ е уеб-базирана, игровизирана учебна дейност, при която учениците решават загадки, отключват дигитални „заключки“ и изпълняват задачи, за да се справят с основното предизвикателство. Вдъхновени от физическите „ескейп стаи“, дигиталните „брейк-аути“ пренасят тази концепция в образователна среда, където участниците се ангажират в сътрудническо решаване на проблеми, основано на изследване. Те насърчават активното учене чрез

проучване, разсъждение и комуникация, превръщайки учебния процес в потапящо преживяване.

Цифровите „брейк-аути“ в курса ENLACED се основават на принципите на обучението, базирано на предизвикателства (CBL). CBL набляга на автентични, реални предизвикателства, които изискват от учащите да прилагат езикови, когнитивни и социални компетенции, за да генерират смислени решения. В контекста на английския като чужд език този подход интегрира и четирите езикови умения – четене, писане, слушане и говорене – в целенасочена комуникация, като едновременно с това развива компетентности за демократична култура и межкултурен диалог. Учениците използват английския език, за да изследват демократични въпроси, да договарят смисъла и да създават съвместно решения, свързвайки езиковия напредък с активното гражданство.

Всяка дигитална задача в курса „ENLACED“ следва последователна учебна структура:

- Предвидените резултати от обучението съчетават езикови и демократични компетенции, структурирани около знания, умения, нагласи и ценности.
- Предпоставка или разказ, чието действие се развива във въображаемия университет „Новаланд“, представя предизвикателството, героите и проблема, който трябва да бъде решен.
- Поредица от езикови задачи (включително „заклучения“) развива уменията по граматика, лексика, четене, слушане, говорене и писане, като същевременно предоставя подсказки за напредък към основното предизвикателство.
- Основното предизвикателство представлява главната задача, която помага на учениците да разрешат проблема, заложен в сюжета. То изисква създаването на конкретни резултати, като предложения за кампании, речи, инфографики или публикации в медиите, които демонстрират приложно езиково използване и гражданска рефлексия.
- Въпросите за рефлексия насочват учещите да свържат езиковата практика с демократичните и межкултурните компетенции.
- Оценяването и самооценяването насърчават метакогницията, автономността на учещите и осъзнаването на гражданската ангажираност.

От педагогическа гледна точка провеждането на предизвикателствата от типа „Digital Breakout“ преминава през следните стъпки:

- **Стъпка 1** „Представяне на предизвикателството“: Учителят започва с прожектирането на кратко видео с разказ, което представя сценария, героите и основния проблем на предизвикателството.
- **Стъпка 2** „Първоначална дискусия“: След това се провежда кратка дискусия с целия клас, която дава възможност на учениците да изразят първоначалните си реакции, да споделят предварителните си знания и да идентифицират ключовия проблем или дилемата, представени в разказа.
- **Стъпка 3** „Обясняване на основното задание“: Учителят очертава основното задание – задачата или проекта, които учениците трябва да изпълнят, за да разрешат проблема.
- **Стъпка 4** „Работа с насоки по задачите на предизвикателството“: Учениците работят по поредица от интерактивни задачи в уебприложението ENLACED. Тези задачи развиват конкретни езикови умения, предоставят подсказки за

разрешаване на езикови въпроси и гарантират разбирането на инструкциите към задачите.

- **Стъпка 5** „Съвместна работа по проекта“: Учителят разделя учениците на малки групи, които да работят по основното задание. Екипите провеждат мозъчна атака, проучват и проектират своя краен продукт, като например инфографика, видеореч, доклад, предложение или стратегически документ, като използват английски език за автентична комуникация в рамките на цялостното предизвикателство. Учителят следи напредъка и обяснява трудните

През целия процес учителят действа като фасилитатор, насочвайки изследването, насърчавайки равноправното участие, посредничейки в дискусиите и осигурявайки формираща езикова и концептуална подкрепа.

- **Стъпка 6** „Презентация“

Учене чрез взаимодействие между съученици

Ученето чрез взаимодействие между съученици е в основата на курса ENLACED, тъй като студентите работят съвместно в малки групи, за да изпълнят основните задачи в рамките на всяко дигитално предизвикателство. Съвместната работа насърчава активното изграждане на знания, обсъждането на смисъла и междуличностното разбиране. Преподавателите улесняват взаимното учене, като формират балансиранни групи, ясно определят ролите и поставят общи цели. По време на груповата работа преподавателите насочват взаимодействието, като наблюдават комуникацията, осигуряват езикова и концептуална подкрепа и гарантират равностойно участие. Рефлексията и обратната връзка между съучениците са интегрирани, за да помогнат на студентите да оценят както процеса, така и резултатите от сътрудничеството, като по този начин се засилват автономността, отговорността и взаимното уважение в ученето.

Електронно международно обучение чрез сътрудничество и образование за межкултурно гражданство

Педагогическите подходи на електронното международно обучение чрез сътрудничество и образованието за межкултурно гражданство се използват за планиране, реализация и фасилитиране на транснационалното съвместно предизвикателство, описано в предходния раздел. Тези педагогически подходи предоставят насоки за проектиране на учебния процес, което насърчава развитието на демократичните компетенции на студентите. Въз основа на тези педагогически подходи съвместното предизвикателство ще бъде реализирано в следните четири етапа:

- **Етап 1: „Запознаване“.** На този етап учениците се запознават с предизвикателството и работят с материалите, достъпни в канала на Teams. Учениците се разделят на групи, всяка от които се състои от представители на всички партньорски университети. Всяка група разполага със собствена „стая за дискусии“ и ѝ се определя ментор – преподавател от един от партньорските университети. Всеки ученик подготвя кратко представяне на себе си, което споделя с членовете на своята група (например слайдове за самопредставяне).
- **Стъпка 2: „Взаимодействие“.** В рамките на всяка група студентите се представят пред своите колеги (например чрез съвместно създаване на споделена презентация в PowerPoint с по един слайд за всеки член на групата и публикуване на постове в канала на групата в Teams). Менторите приканват студентите да коментират постове, да задават и отговарят на въпроси, с цел да се насърчи изграждането на екип. Асинхронният обмен на самопредставяния трябва да приключи с онлайн среща на групата.
- **Стъпка 3: „Сътрудничество“.** Под ръководството на ментора студентите се включват в сътрудничество
- **Стъпка 4: „Рефлексия“.** Учениците извършват самооценка и взаимна оценка и размишляват върху резултатите от обучението, постигнати в резултат на съвместното предизвикателство. Всички ученици, участвали в предизвикателството, се събират на онлайн конференция, за да представят резултатите от своите проекти един на друг.

Методи на оценяване

Непрекъснато проследяване на напредъка в приложението

Уеб приложението ENLACED интегрира непрекъснатото проследяване на напредъка като основна функция за оценяване, което позволява на учителите да наблюдават учебния процес на всеки ученик в реално време. Приложението записва подробни данни за представянето на учениците при всяка задача, като например броя на верните отговори и конкретните области, в които се допускат грешки. Това позволява на учителите да идентифицират индивидуалните учебни

нужди, да предоставят навременна подкрепа и да получат цялостна представа за напредъка и постиженията на класа. В същото време системата насърчава самооценката, като показва верните и грешните отговори с автоматизирани обяснения и обратна връзка, което помага на учениците да разберат грешките си, да размишляват върху напредъка си и да поемат отговорност за собственото си учене.

Портфолио на курса

През целия курс „ENLACED“ учениците създават конкретни резултати за всяко дигитално предизвикателство, които заедно формират портфолиото им за курса. Всеки проект се оценява в рамките на съответното предизвикателство по време на етапа „Презентация, размисъл и оценка“, когато учениците представят работата си и получават обратна връзка от съучениците си и от преподавателя. По този начин портфолиото представлява кумулативен отчет за езиковия напредък, творчеството и гражданската ангажираност на ученика през всичките десет предизвикателства. В края на курса пълното портфолио служи като инструмент за обобщаваща оценка, предоставящ доказателства както за развитието на езиковите умения, така и за придобиването на компетенции за демократична култура и межкултурен диалог.

Портфолио на курса

През целия курс „ENLACED“ учениците създават конкретни резултати за всяко дигитално предизвикателство, които заедно формират портфолиото им за курса. Всеки проект се оценява в рамките на съответното предизвикателство по време на етапа „Презентация, размисъл и оценка“, когато учениците представят работата си и получават обратна връзка от съучениците си и от преподавателя. По този начин портфолиото представлява кумулативен отчет за езиковия напредък, творчеството и гражданската ангажираност на ученика през всичките десет предизвикателства. В края на курса пълното портфолио служи като инструмент за обобщаваща оценка, предоставящ доказателства както за развитието на езиковите умения, така и за придобиването на компетенции за демократична култура и межкултурен диалог.

Формиране на оценката

Окончателната оценка за курса ENLACED се основава на модел за непрекъсната оценка, базирана на представянето, който отразява както езиковите постижения, така и гражданската ангажираност. Тя се състои от три основни компонента:

- изпълнение на задачи в уеб приложението, което оценява постоянното участие и напредъка в интерактивните упражнения
- портфолиото на курса, което включва всички конкретни резултати, постигнати в рамките на десетте дигитални предизвикателства в малки групи и демонстрира езикова компетентност, творчество и прилагане на демократични компетенции; и
- участие в съвместното предизвикателство и реализиране на съвместен международен онлайн проект за учене, който оценява работата в екип, межкултурната комуникация и способността за съвместно решаване на реални проблеми на български език.

Делът на всеки компонент в крайната оценка е посочен в таблицата по-долу.

Компонент	Принос към крайната оценка
Изпълнение на задачи в уеб приложението	20%
Портфолио от курса	50%
Проект по метода COIL в рамките на съвместното предизвикателство	30%

Digitally-Enhanced Foreign Language Education
For Active European Citizenship and Democratic Culture
Project No. 2024-1-R001-KA220-HED-000249951

GEORGE EMIL PALADE
UNIVERSITY OF MEDICINE,
PHARMACY, SCIENCE, AND
TECHNOLOGY OF TARGU MURES

UNIVERSITY
of NICOSIA

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

Co-funded by
the European Union